Joseph de Vlam in het Guldenboek der veteranen van Den Grooten Oorlog ‘14-‘18

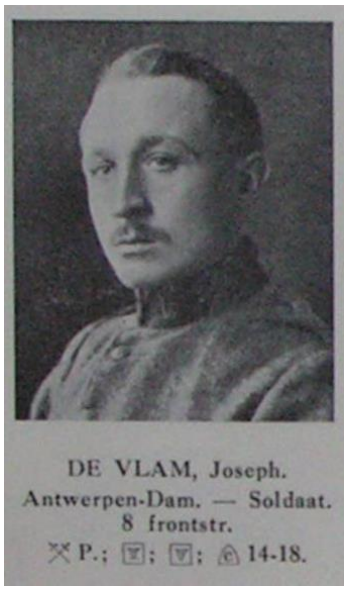

Ter ere van de militairen die de grote oorlog hebben overleefd is een Guldenboek uitgebracht. Het bevat namen van oorlogsveteranen die in het bezit waren van een Vuurkaart.

Het Guldenboek werd uitgegeven tijdens de jaren dertig, met de allerlaatste editie in 1940, door het Uitgevershuis J. Rozez te Brussel. Het bevat namen en foto's van oorlogsveteranen die in het bezit waren van een Vuurkaart. De veteraan die in het boek wou vermeld worden moest hiervoor een formulier invullen. Daar moest hij o.a. opgeven welke onderscheidingen hij had ontvangen. Via hetzelfde formulier kon hij ook het boek bestellen. Ter controle van de verstrekte info werden er huisbezoeken afgelegd waar de nodige bewijzen diende voorgelegd te worden. Een deel van de opbrengst van het boek diende ter ondersteuning van het "Fonds der grootse verminkten en invallieden".

Bij contante betaling kostte het boek 295 BEF. Bij betaling van een voorschot van 100 BEF was dit 310 BEF. Er kon ook in maandelijkse schijven betaald worden, maar dan kostte het 325 BEF.

Het boek bestaat uit diverse edities. Dit waren 8 Nederlandstalige en 8 Franstalige, met diverse bijvoegsels. Volgende edities werden uitgebracht: 1933-1934/ 1934-1935/ 1935-1936/ 1936-1937/ 1937/ 1937-1938/ 1938-1939 en 1940. De Nederlandstalige edities zijn, uitgenomen de beschrijving van de regimenten, identiek aan de Franstalige. De houders der vuurkaart konden van diverse voordelen genieten. Zo verkregen ze 75 % korting op trein, tram en busvervoer in België. Op medisch vlak bezaten ze het recht om gratis op consultatie te gaan naar een speciaal aangestelde dokter en kregen een fikse korting op (of gratis) de voorgeschreven medicatie. Hiervoor bestonden speciale formulieren, die ze moesten meenemen op doktersbezoek. De frontstrepen leverden (vanaf hun 45e jaar) een rente op, die driemaandelijks werd uitbetaald met een postassignatie, en het bedrag was uiteraard afhankelijk van het aantal strepen.

Bron: http://www.tenboome.webruimtehosting.net/guldenboek/1937/index.htm (P95 15e linie LIN.JPG)Verklaring symbolen: http://www.tenboome.webruimtehosting.net/guldenboek/Guldenboekprojecttotaal/figuren/legendenl.pdf (zie ook uitleg lager)

Voorbeeld aanvraagformulier voor veteranen

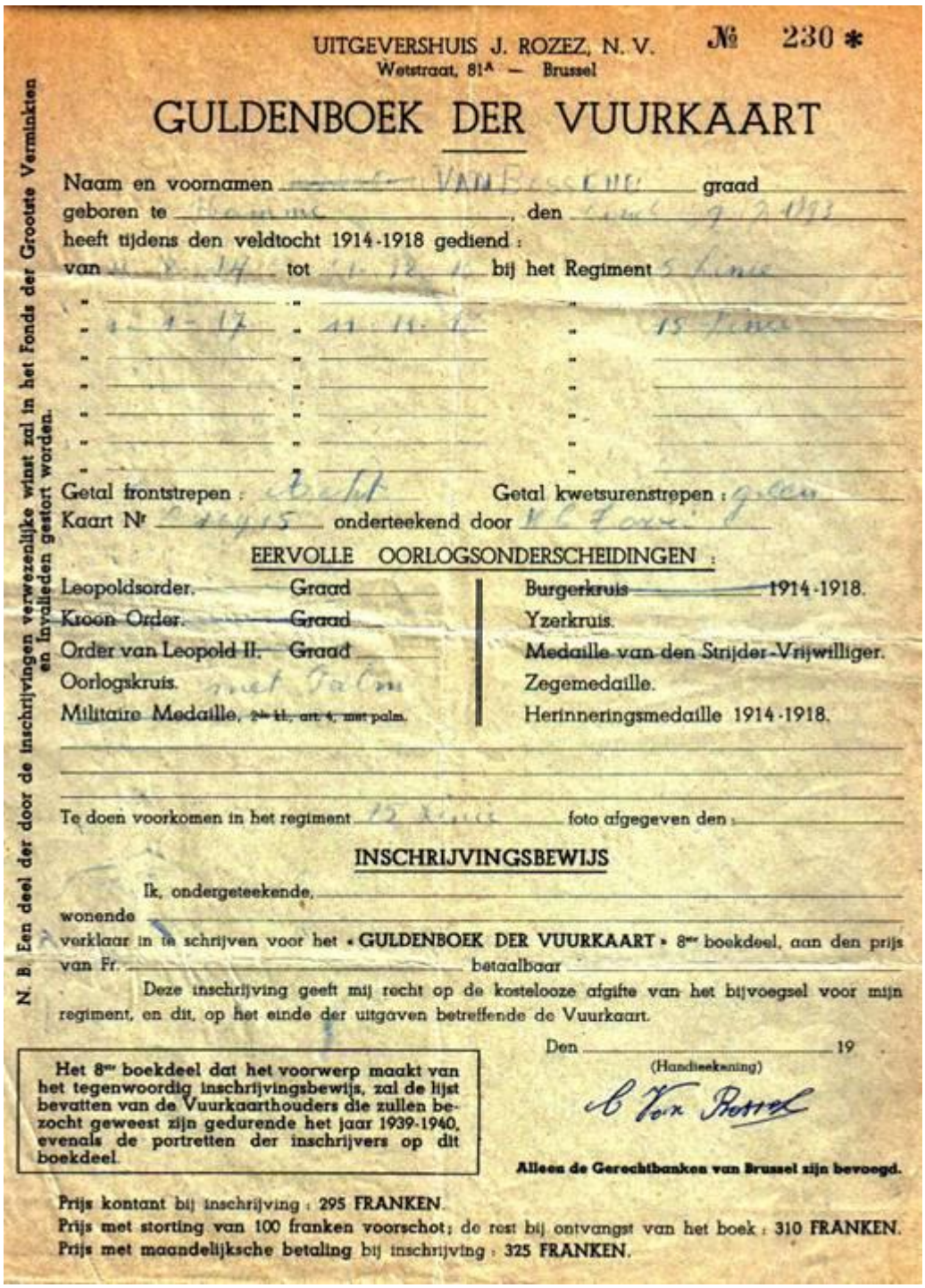

UITGEVERSHUIS J. ROZEZ, N. V. № 230 *
Weststraat, 81A — Brussel

GULDENBOEK DER VUURKAART

Naam en voornamen [illegible] graad
geboren te [illegible], den [illegible]
heeft tijdens den veldtocht 1914-1918 gediend :
van [illegible] tot [illegible] bij het Regiment [illegible]
" " " "
" [illegible] " [illegible] " [illegible]
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "

Getal frontstrepen : [illegible] Getal kwetsurenstrepen : [illegible]
Kaart Nr [illegible] onderteekend door [illegible]

EERVOLLE OORLOGSONDERSCHEIDINGEN :

Leopoldsorder. Graad
Kroon Order. Graad
Order van Leopold II. Graad
Oorlogskruis. met Palm
Militaire Medaille, 2de kl., art. 4, met palm.

Burgerkruis 1914-1918.
Yzerkruis.
Medaille van den Strijder-Vrijwilliger.
Zegemedaille.
Herinneringsmedaille 1914-1918.

Te doen voorkomen in het regiment [illegible] foto afgegeven den :

INSCHRIJVINGSBEWIJS

Ik, ondergeteekende,
wonende
verklaar in te schrijven voor het « GULDENBOEK DER VUURKAART » 8ste boekdeel, aan den prijs van Fr. betaalbaar
Deze inschrijving geeft mij recht op de kostelooze afgifte van het bijvoegsel voor mijn regiment, en dit, op het einde der uitgaven betreffende de Vuurkaart.

Den 19
(Handteekening)
[illegible]

Het 8ste boekdeel dat het voorwerp maakt van het tegenwoordig inschrijvingsbewijs, zal de lijst bevatten van de Vuurkaarthouders die zullen bezocht geweest zijn gedurende het jaar 1939-1940, evenals de portretten der inschrijvers op dit boekdeel.

Alleen de Gerechtbanken van Brussel zijn bevoegd.

Prijs kontant bij inschrijving : 295 FRANKEN.
Prijs met storting van 100 franken voorschot; de rest bij ontvangst van het boek : 310 FRANKEN.
Prijs met maandelijksche betaling bij inschrijving : 325 FRANKEN.

N. B. Een deel der door de inschrijvingen verwezenlijke winst zal in het Fonds der Grootste Verminkten en Invaliden gestort worden.

De Vuurkaart

Soldaat Joseph De Vlam heeft 8 frontstrepen op zijn Vuurkaart staan.

Een "Vuurkaart" wordt in principe verleend aan de militairen van het Belgisch leger die tijdens den oorlog, tussen 4 Augustus 1914 en 11 November 1918, op al dan niet onafgebroken wijze, wezenlijk ten minste twaalf maanden effectieven dienst bij de in aangeduide eenheden hebben volbracht. Voorziene periode van twaalf maand wordt tot negen maand beperkt voor: de militairen die, van 4 augustus tot 31 oktober 1914 of van 28 September 1918 tot 11 November 1918, behoord hebben tot één der vermelde eenheden en die deelgenomen hebben aan al de krijgsverrichtingen hunner eenheden. De militairen van voormelde eenheden, die eervol in de handen van de vijand zijn gevallen tijdens een krijgsverrichting van een regelmatig samengestelde eenheid of eenheidsfractie en die, na uit een gevangenschap te zijn ontvlucht, zich terug bij het leger hebben vervoegd. De Vuurkaart zal, welke ook de duur zij van de werkelijke aanwezigheid in de bedoelde eenheden, worden afgeleverd aan de militairen, die uit deze eenheden werden geëvacueerd wegens tegenover den vijand opgelopen verwondingen (gasvergiftiging, enz) en die, bij het verlaten van het hospitaal, door een medische commissie wegens hun verwondingen ongeschikt voor de dienst werden bevonden en derhalve, tot afdanking wegens reform voorgedragen of in een sedentaire dienst gehandhaafd werden. De in handen van de vijand gevallen verwonde militairen en de na 11 November 1917 in één der voorziene eenheden aangekomen militairen, kunnen welke ook de duur der aanwezigheid zij de Vuurkaart slechts bekomen indien zij, wegens hunne verwondingen, door een pensioencommissie definitief ongeschikt werden bevonden.

Voorbeeld van een vuurkaart

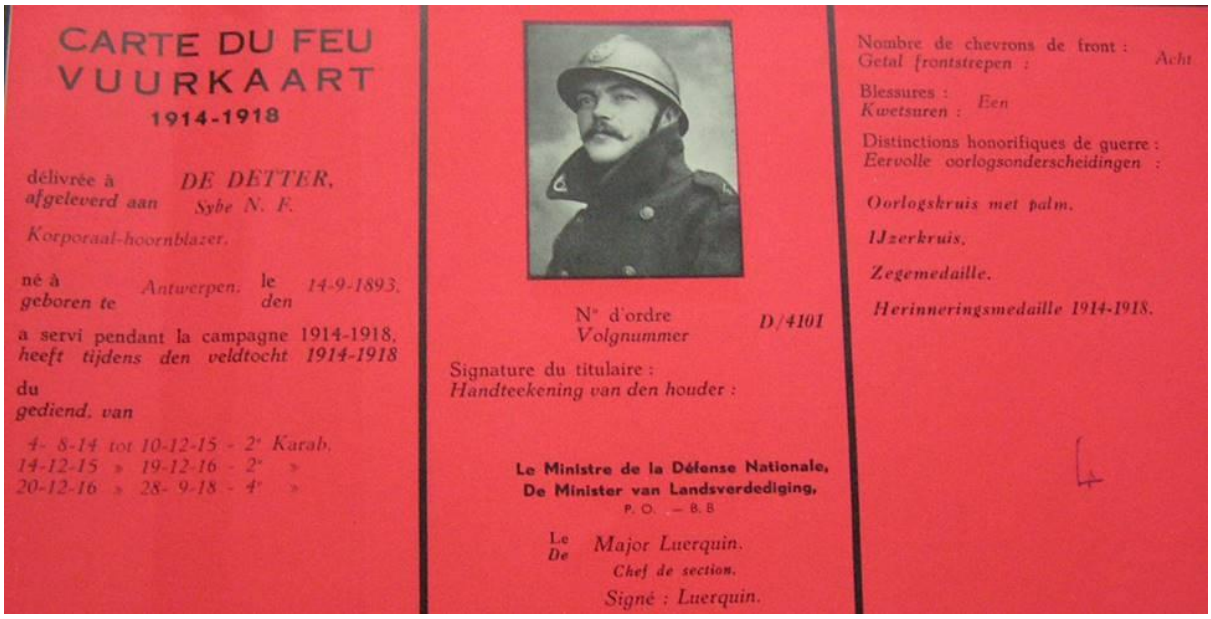

CARTE DU FEU
VUURKAART
1914-1918

délivrée à / afgeleverd aan DE DETTER, Sybe N. F.
Korporaal-hoornblazer.
né à / geboren te Antwerpen, le / den 14-9-1893,
a servi pendant la campagne 1914-1918, / heeft tijdens den veldtocht 1914-1918
du / gedient, van
4- 8-14 tot 10-12-15 - 2e Karab.
14-12-15 » 19-12-16 - 2e »
20-12-16 » 28- 9-18 - 4e »

N° d'ordre / Volgnummer D/4101
Signature du titulaire : / Handteekening van den houder :

Le Ministre de la Défense Nationale,
De Minister van Landsverdediging,
P. O. — B. B.
Le / De Major Luerquin.
Chef de section.
Signé : Luerquin.

Nombre de chevrons de front : / Getal frontstrepen : Acht
Blessures : / Kwetsuren : Een
Distinctions honorifiques de guerre : / Eervolle oorlogsonderscheidingen :
Oorlogskruis met palm.
IJzerkruis.
Zegemedaille.
Herinneringsmedaille 1914-1918.

Joseph De Vlam werd voor het eerst geregistreerd op Antwerpen-Dam, wellicht het station in de Antwerpse Damwijk (nabij Merksem), waar hij heeft aangemeld voor inlijving in het leger.

(www.mariusbroos.nl)

Tot de op de dag van vandaag bleef het stationsgebouw van **Antwerpen Dam** bijna onveranderd, al is het al enkele decennia niet meer voor de spoorwegdienst in gebruik en al gaat de Hoge-Snelheids-Lijn er pal voor langs, zodat de omgeving alle sfeer uit vroegere tijd heeft verloren. Ansichtkaart uit circa 1950.

Een kijkje vanaf de zuidwestzijde op het stationsgebouw van **Antwerpen Dam.** Ansichtkaart uit circa 1910.

Het belang van de frontstrepen:

het "Circulaire faisant connaitre les nouvelles dispositions relatives aux Chevron de Front" Le Havre 20 janvier 1917

bron: Journal Militaire Officiel, tome I page 14-15

De frontstrepen werden ingevoerd bij Koninklijk Besluit van 24/06/1916.
Een eerste streep kreeg men na 18 maanden frontdienst en de volgende streep na een aanvullende periode van telkens 6 maanden.
Bij het KB. van 20/01/1917 werd de eerste streep toegekend na 12 maanden frontdienst.
Op 1/02/1919 werd de laatste frontstreep (de 8e) toegekend aan alle militairen die de ganse periode 1914-1918 hadden deelgenomen. 8 strepen was het maximum.
De frontstrepen werden vanaf 1919 2mm smaller. Vanaf 1920 werd de stand van de frontstrepen van 45° naar 30° geplaatst.

Herinneringsmedaille

Joseph was in het bezit van een herinneringsmedaille (voorbeeld afbeelding) met 1 gouden (= 5 zilveren frontstrepen) en 3 zilveren frontstrepen (1e jaar front + elke 6 maanden front) [samen max 8 frontstrepen] ontvangen hebben:

De Herinneringsmedaille werd toegekend aan de militairen die voldeden aan de criteria voor de Overwinningsmedaille. Deze bronzen min of meer driehoekige medaille werd ingesteld op 21 juli 1919. De voorzijde van de medaille toont in een cirkel het gehelmde hoofd van een soldaat. De helm is versierd met een lauwertak. In de onderste hoeken van de medaille staan de jaartallen ‘1914’ en ‘1918’. Boven het soldatenhoofd staat een klimmende leeuw, links omgeven door een eikenlooftak en rechts door een lauwertak. De keerzijde heeft een tweetalige tekst, onder een koningskroon geflankeerd door dezelfde takken:

‘MEDAILLE COMMEMORATIVE DE LA CAMPAGNE

1914-1918

HERDENKINGS MEDAILLE VAN DEN VELDTOCHT’.

Het lint heeft 3 brede verticale banden, de buitenste hebben een rode kleur, de band in het midden heeft een gele kleur. De banden zijn van elkaar gescheiden door een fijne zwarte streep.

Oorlogskruis

Joseph De Vlam werd het Oorlogskruis met palm toegekend.

(Voorbeeld Oorlogskruis (met palm) voor- en rugzijde)

Het bronzen Oorlogskruis werd toegekend door de besluitwet van 25 oktober 1915 om de dapperheid te vereren. Militairen konden voor een **daad van moed** tegenover de vijand een Oorlogskruis krijgen. Ook louter **overleven aan het front gedurende minstens 3 jaar** gaf recht op een Oorlogskruis. Na de oorlog werden de voorwaarden door nieuwe wetgeving versoepeld. Vrijwilligers ouder dan 40 of jonger dan 16 jaar die minstens 18 maanden actief waren in een gevechtseenheid kregen eveneens een Oorlogskruis. Ook militairen die omwille van verwondingen op inactief werden geplaatst kregen het Oorlogskruis. Op het lint konden een aantal emblemen aangebracht worden, voor een 'vermelding' kreeg de militair een bronzen palm met de letter 'A' (van Albert I). Vijf vermeldingen werden omgezet in een zilveren palm en vijf zilveren in een gouden palm. Het grote kruis hangt onder een kroon. Op deze kroon staat een kleine globe met een kruisje. Op de voorzijde van het grote kruis staat in het midden een klimmende leeuw in een medaillon. Tussen de armen van het kruis staan twee gekruiste zwaarden. Op de keerzijde staat in het medaillon de letter 'A'. Het lint is rood met vijf fijne verticale groene strepen. Na 1952 kon geen aanvraag meer gedaan worden om een Oorlogskruis 1914-1918 te ontvangen.

Ook werden aan Joseph De Vlam het IJzerkruis en de Zegemedaille toegekend.

IJzerkruis

Het IJzerkruis was bij Koninklijke Besluiten van 5 februari en 22 augustus 1934 de vervanger van de IJzermedaille; gezien de voorschriften voor de uitreiking dezelfde waren zou hij tenminste tussen 17 en 31 oktober 1914 moeten hebben meegevochten aan de IJzer.

*(De IJzermedaille werd uitgereikt aan hen die, tussen **17 en 31 oktober 1914**, deel uitmaakten van het leger strijdend aan de **"IJzer"** en **er uitmuntend hebben gestreden**.*

Deze medaille werd ingesteld op 18 oktober 1918 en volgt in belangrijkheid onmiddellijk op het Oorlogskruis 1914-1918.)

Het IJzerkruis is volgens bepaalde bronnen een zeldzaam juweel omdat het door de rechthebbende moest worden aangekocht in tegenstelling tot de IJzermedaille.

Een bron op een forum uit WOI heeft over de vervanging van de medaille door een kruis de volgende stelling gelanceerd, maar dit wordt door anderen betwijfeld:

In de hiërarchie van de eervolle onderscheidingen wordt er een onderscheid gemaakt tussen Orden, eretekens en Medailles. Medailles worden merendeel uitgebracht om een bepaalde gebeurtenis te herdenken of te onderlijnen, bv. Medaille van Luik, Interallied Victory Medal, enz.. Dit was ook het geval voor de IJzermedaille, die werd uitgebracht om het stoppen van het Duits offensief in 1914 aan de IJzer te herdenken. Alle deelnemers aan deze operatie kregen de IJzermedaille uitgereikt.
Gedurende en na de oorlog werden er echter een aantal kruisen uitgebracht zoals het Oorlogskruis, Vuurkruis, Burgerlijk Kruis, enz.., deze hadden in de hiërarchie een grotere waarde dan een medaille en werden dan ook voor deze gedragen.

Toen na de oorlog in feite doordrong wat onze troepen in 1914 bewerkstelligd hadden voor de verloop van de oorlog werd de IJzermedaille opgewaardeerd tot IJzerkruis waardoor het

een ereteken werd en in hiërarchie na het Oorlogkruis en voor het Vuurkruis geplaatst werd. Wat het de kleuren van het lint betreft kan men het volgende zeggen, oorspronkelijk werden alle medailles uitgereikt met de kleuren zwart/rood, zwart voor de ellende en de dood en rood voor het vergoten bloed. Bij het invoeren van het kruis in 1934 zijn er niet officiële linten met de kleuren geel/zwart, deze werden gedragen uit protest omdat een aantal van de toegevingen die Koning Albert I in 1917 gedaan had tegenover de Vlamingen nog altijd niet in wetteksten omgezet waren.

<u>Zegemedaille</u>

(Voorbeeld Zegemedaille voor- en rugzijde)

De bronzen Overwinningsmedaille werd uitgereikt aan de militairen die dienst deden in het Belgische leger tussen 1 augustus 1914 en 11 november 1918. De medaille werd ingesteld op 15 juli 1919. Op de voorzijde is de overwinningsgodin 'Victoria' vrijwel naakt afgebeeld met uitgespreide vleugels en staande op een wereldbol. In haar linkerhand houdt ze een lauwerkrans, in haar rechterhand een zwaard en een lauwerkrans. De keerzijde toont, binnen een lauwerkrans, het Belgische wapen en omheen de rand staat de tweetalige tekst

'LA GRANDE GUERRE POUR LA CIVILISATION

DE GROOTE OORLOG TOT DE BESCHAVING'.

Het lint is van het 'regenboogtype' dat door alle geallieerden voor deze medaille werd gebruikt.

Vuurkruis

In het Guldenboek werd geen vermelding gemaakt van het Vuurkruis, maar ik vermoed dat hij ook dit ereteken heeft ontvangen:

Uitgereikt aan allen die de "Vuurkaart" hadden ontvangen, m.a.w. allen die aan het front onder vuur gelegen hadden.
Dit bronzen kruis, met korte, brede armen, werd ingesteld op 6 februari 1934 en wordt onmiddellijk na de IJzermedaille (of Kruis) gedragen. Het Vuurkruis kon niet posthuum worden uitgereikt.
Op de grote rechthoek aan de voorzijde is een verlaten slagveld te zien, geflankeerd door een vertikale lauwertak : vooraan een helm op een bajonet, achteraan een heuvel met een 75mm geschut terwijl de zon tussen enkele wolken schijnt.. De keerzijde toont in het paneel een koningskroon van waaruit zeven stralen vertrekken en een grote lauwertak waarover de Latijnse tekst "SALUS PATRIAE / SUPREMA LEX" is aangebracht. De jaartallen "1914 / 1918" staan rechts onderaan terwijl linksonder de naam van de ontwerper van het ereteken, A. Rombaut, is vermeld.
Het lint is rood met lichtblauwe randen en een centrale streep in diezelfde kleur.

(Voorbeeld Vuurkruis voor- en rugzijde)

Het 15e Linieregiment

Over het 15 Linieregiment (15Li) weten we het volgende:
(http://www.tenboome.webruimtehosting.net/guldenboek/Guldenboekprojecttotaal/regimenten/5en15linie.htm):

Het 5e Linieregiment hield in 1914 garnizoen te Antwerpen; bij de mobilisatie in Augustus werd het ontdubbeld en, samen met het 25e Linie, vormde het de 5e gemengde brigade, die met de 6e en de 7e de 11e Legerdivisie uitmaakte.

Het 5e Linie nam in Augustus en September 1914 deel aan de bloedige uitvallen uit Antwerpen. Den 12e September, te Molen, gehucht van Rotselaar-bij-Leuven, lijdt het ontzettende verliezen zoowel aan officieren, als aan gegradueerden en soldaten.

In October, aan den IJzer, onderscheidt het regiment zich te Ramskapelle en te Lombardzijde. Daarna neemt het deel aan de heilige wacht.

Den 20n December 1916 vormt het, met het 15e Linie, de 5e brigade en, in Januari 1918, met het 6e Linie, de 2e Infanterie-divisie.

Bij het bevrijdingsoffensief dat op 28 September losbrak, werd die divisie gehandhaafd op het defensief front Pervijze-Diksmuide, waar het de Duitsche stellingen onophoudend bestookte.

Den 14n October maken het 5e en het 15e Linie deel uit van de Zuidergroep van het leger van Vlaanderen, dat opdracht heeft om de « Flandern Stellung » ten Zuiden van Roeselare in te nemen en daarna naar de Leie te dringen.

Den 15n October komen de twee regimenten zich voor Izegem opstellen, nadat zij zware verliezen hadden geleden te Oukene-bij-Roeselare. Daarna rukken zij op naar Ingelmunster en veroveren den 18n Oostroozebeke, over het kanaal van Roeselare.

Zij stellen zich dan op te Zuiden van Brugge, trekken naar de streek Aartrijke-Zedelgem om vervolgens vooruit te dringen naar het afleidingskanaal der Leie, wier westeroever zij bezetten tusschen Ronsele en Zomergem. Einde October en begin November bezetten het 5e en het 15e Linie de streek Evergem-Wondelgem-Mariakerke.

De wapenstilstand stelt op 11 November een einde aan de krijgsverrichtingen, waarvoor beide regimenten de vermelding « Oostroozebeke » hadden gewonnen. Met hunne drie vorige vermeldingen: Antwerpen, IJzer en Lombardzijde verwierven het 5e en het 15e Linieregiment dan ook den nestel in de kleuren van het lint van het Oorlogskruis.